

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8308206850
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8308206850.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa, v právnej veci žalobcu: BANDER, spol. s r.o., so sídlom Perečínska 2736, 069 01 Snina, IČO: 31 669 034, právne zastúpeného JUDr. Ján Martinec, advokát so sídlom Werferova 1, 040 11 Košice, proti žalovanému: V. F. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom C. I. XXX/X, XXX XX Y., právne zastúpenému JUDr. Rudolf Bezák, advokát so sídlom Krmanova 14, 040 01 Košice, o náhradu škody 532.475,63 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 17C/98/2008-549 zo dňa 27.08.2021 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok okrem výroku II.

Priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalovanému.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 468 398,86 eur a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd konanie zastavuje.

III. Žalobcovi súd priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu z prisúdenej sumy, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 757, § 373, § 374 ods. 1, § 378, § 379, § 386 ods. 2, § 387 ods. 1, § 398, § 397 Obchodného zákonníka. Okrem ustanovení Obchodného zákonníka poukázal aj na ustanovenie Občianskeho zákonníka, a to konkrétne § 420 ods. 1 a ust. § 144, § 145 a nasl. CSP. O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP a priznal úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania z prisúdenej sumy, nebral do úvahy čiastočné späťvzatie z toho dôvodu, že vo veci po podaní žaloby sa nekonalo, dlhé obdobie bolo konanie prerušené do skončenia trestného konania až do dovolacieho konania, a preto považoval za spravodlivé, aby priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania z prisúdenej časti v celom rozsahu.

3. V dôvodoch rozhodnutia rozobral predpoklady priznania nároku na náhradu škody podľa Obchodného zákonníka, ako protiprávne konanie žalovaného, ktoré bolo v celom rozsahu preukázané právoplatným rozsudkom v trestnom konaní. Následne poukázal na vzniknutú škodu a výšku, ktorá bola takisto preukazovaná znaleckými posudkami v trestnom konaní. Žalovaný napádal výšku škody už v trestnom konaní, následne tú istú obranu použil aj v civilnom konaní. S obranou žalovaného sa vyporiadal už rozsudok vydaný v trestnom konaní, najmä v odvolacím konaní pred Krajským súdom v Prešove a aj v dovolacom konaní pred Najvyšším súdom SR. Výška škody bola ustálená trestným rozsudkom, ktorý

je právoplatný a predstavuje sumu 468.398,86 eur. Pokiaľ išlo o príčinnú súvislosť, je táto podmienka splnená z toho dôvodu, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že protiprávneho konania sa dopustil žalovaný, ako štatutárny zástupca žalobcu úmyselne a týmto konaním spôsobil vyššie uvedenú škodu. Ak by sa takéhoto konania nedopustil, potom by nebol právoplatne odsúdený a nevznikla by ani škoda. Zároveň uviedol, že považuje zodpovednosť za túto škodu ako objektívnu. V takom prípade sa ani zavinenie nevyžaduje, no napriek tomu je potrebné podotknúť, že z trestných rozsudkov vyplynulo, že zo strany žalovaného išlo o úmyselné trestné činy, na základe ktorých vznikla škoda žalobcovi. Zaoberal sa aj námietkou premlčania zo strany žalovaného a dospel k záveru, že táto nie je dôvodná. Žalobca ako poškodený si uplatnil nárok na náhradu škody riadne a včas už v trestnom konaní, už pri začatí trestného konania v prípravnom konaní a zotrval na tomto nároku počas prebiehajúceho trestného konania. Už z predchádzajúcich trestných rozsudkov, ktoré síce následne boli zrušené a bolo o tomto rozhodované opakovane, vyplýva, že žalovaný bol odkázaný s nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie. V poslednom rozhodnutí trestného súdu už o náhrade škody konajúci súd nerozhodol, keďže žalobca, ako poškodený, výslovne uviedol, že si osobitným konaním pred občianskoprávnym súdom uplatnil nárok na náhradu škody, a to podaním žaloby z 13.06.2008. Vyporiadal sa aj s tým, že premlčacia lehota spočíva v čase, kedy prebieha trestné konanie, ktoré v sebe zahŕňa aj možnosť uplatnenia náhrady škody, ktorou rozhoduje v trestnom konaní rozsudkom v rámci tzv. adhézneho konania, resp. odkáže poškodeného na konanie občianskoprávne. V danom prípade sa súd prvej inštancie domnieva, že poškodený uplatnil nárok riadne a včas, k premlčaniu nedošlo, a to či z pohľadu Obchodného zákonníka alebo aj z pohľadu Občianskeho zákonníka. Ak aj žalovaný poukazoval na ustanovenia Občianskeho zákonníka, majú za to, že v čase, kedy došlo k uplatneniu nároku Obchodný zákonník, exaktne neupravoval ešte vzťahy medzi štatutárnym zástupcom a obchodnou spoločnosťou. Vo vzťahu k premlčaniu, rovnako dospel k záveru, že táto námietka nie je opodstatnená, náhrada škody bola upravovaná a aj ak by sa použili podporné ustanovenia Občianskeho zákonníka, konkrétne § 420 ods. 1 OZ, boli splnené aj z tohto pohľadu podmienky, keďže Občiansky zákonník vychádza z tých istých predpokladov z nároku na náhradu škody, teda protiprávneho konania, vzniknutej škody v príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a škodou a zavinením škodcu. Preto považoval námietky žalovaného aj za námietky v rozpore s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom, keďže žalovaný bol odsúdený právoplatne za trestné činy, ktoré mu žalobca vyčítal a z následkov, z ktorých vznikla škoda na majetku žalobcu.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Uviedol, že súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, čo znemožňuje žalovanému argumentovať dôvodmi, pre ktoré by odvolací súd mal vo veci dospieť k iným záverom. Podľa názoru žalovaného naďalej zotrváva na tom, že žalobca nedostatočne odôvodnil nárok na náhradu škody, tá nebola riadne špecifikovaná a súd prvej inštancie len formálne v podstatnej časti blanketovým spôsobom odkazuje na výsledky konania vedeného pod sp. zn. 2T/2/2005. To znemožňuje žalobcovi formulovať odvolacie dôvody. Ďalej tiež žalobca v uplatnenom nároku riadne neopísal rozhodujúce skutočnosti a toto absentuje v žalobe z toho dôvodu, že rovnako aj žalobca len poukazuje na listinné dôkazy, ktoré už boli obsahom spisu Krajského súdu v Prešove 2T/2/05 z prvého rozsudku zo dňa 14.06.2007. Navyše žalobca uplatnil nárok po právoplatnom rozsudku v inej výške ako pôvodne uplatnený nárok bez ďalšieho, súd prvej inštancie o tomto nároku konal bez toho, aby pripustil zmenu žaloby. Čo sa týka námietky premlčania, na tejto zotrváva. Má za to, že nárok je dávno premlčaný, keďže žalobca riadne neuplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody, aj keď to súd prvej inštancie v rozsudku tvrdí. Nárok vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným sa nespravoval ustanoveniami Obchodného zákonníka v čase vzniku tohto nároku, keďže až od 01.01.2002 bola prijatá novela Obchodného zákonníka, kde sa stali aj vzťahy medzi štatutárnym orgánom a členmi štatutárných či dozorných orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou absolútnym obchodnoprávnym vzťahom. Podľa jeho názoru má sa posudzovať premlčanie podľa Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide konkrétne o osobu pána R., ten nebol konateľom žalobcu a nároky si uplatnil len ako fyzická osoba. Pokiaľ ide o uplatnenie škody, v trestnom konaní návrh treba urobiť do skončenia vyšetrovania, čo sa v tomto prípade nestalo, teda nárok si riadne žalobca neuplatnil. Pokiaľ išlo o jednotlivé podania v roku 2003, v roku 2004 žalobcom tam nárok uplatňovaný ako škoda sa rôznila, pokiaľ ide o jej výšku. Najprv to bola suma 29.095 831 Sk, neskôr 16.102 861 Sk. V roku 2004 už malo ísť o 153.550 861 Sk a tieto skutočnosti nedávajú v konaní o náhrade škody relevanciu takú, aby bolo možné reagovať na uplatnené nároky a vyvodzovať z neho nejaké závery. V roku 2010 dokonca žalobca si v trestnom konaní výslovne uviedol, že si náhradu škody neuplatňuje. Podľa názoru žalovaného, nároky, ktoré žalobca špecifikoval v jednotlivých obdobiach, boli premlčané v roku 2002. Jednak, že si ich vôbec neuplatnil a následne uplatňoval až neskôr a nemožno

súhlasí so súdom prvej inštancie, že došlo ku spočívaniu premlčacej lehoty. Naviac sa domnieva, že súd prvej inštancie porušil princíp rovnosti strán v zmysle článku 6 Základných princípov sporového konania, kedy bez toho, aby sa vôbec žalobca domáhal posúdenia nároku v zmysle poctivého obchodného styku alebo dobrých mravov, napriek tomu sa k týmto otázkam súd prvej inštancie vyjadroval v rozsudku, pričom žalobca netvrdil ani to, že došlo k porušeniu poctivého obchodného styku, resp. dobrých mravov. Záverom svojho odvolania namietal aj nesprávne rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, keďže je zrejmé, že pôvodne žalobca uplatňoval vyššiu sumu, neskôr došlo k zastaveniu konania v istej časti, čo zavinil samotný žalobca, a preto nebolo spravodlivé, že súd prvej inštancie priznal nárok na náhradu trov konania žalobcovi v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

5. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Považoval napadnutý rozsudok za správny, zákonný a riadne odôvodnený. Žalovaný bol právoplatne odsúdený, páchatel' trestných činov, ktorý spôsobil žalobcovi škodu vo výške priznanej napadnutým rozsudkom. Súd prvej inštancie dostatočne presvedčivo sa vyporiadal jednak s predpokladmi vzniku škody a nároku na náhradu tejto škody v bodoch 7 až 11 rozsudku. Považoval zodpovednosť žalovaného za objektívnu, ktorý nepreukázal okolnosti, ktoré by vylučovali jeho zodpovednosť. Rovnako sa súd prvej inštancie vyporiadal aj s námietkou premlčania. Pokiaľ išlo o uplatnenie nároku na náhradu škody, túto si uplatnil riadne a včas, a to najneskôr podaním z 30.01.2002 v rámci prebiehajúceho trestného konania. V konečnom dôsledku aj rozsudok zo 14.06.2007 Krajského súdu v Prešove v trestnej veci, odkázal žalobcu ako poškodeného na nárok na náhradu škody na občianskoprávne konanie. Žalobca tak aj učinil touto žalobou, a preto on v roku 2010 oznámil, že už si neuplatňuje nárok na náhradu škody v trestnom konaní.

6. Žalovaný sa vyjadril k vyjadreniu žalobcu, trval na tom, že nárok neuplatnil riadne a včas, podanie z 30.01.2002 nemôže byť podaním, kde prejavil vôľu uplatniť nárok na náhradu škody. Naďalej trvá na tom, že žalobca riadne nepokračoval v uplatňovaní nároku na náhradu škody, a preto nárok riadne neuplatnil a tento je už premlčaný.

7. Žalobca sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného v tom zmysle, že riadne a včas uplatnil nárok, čo je zrejmé z trestného konania. Žalovaný bol uznaný vinným zo spáchania trestných činov sprenevery a zneužitia účasti na hospodárskej súťaži. V poslednom rozhodnutí Najvyšší súd SR rozhodoval len o výroku o treste s ohľadom na dĺžku trestného konania, no vina bola už jasne ustálená, dokonca dovolanie žalovaného bolo odmietnuté. Nárok si uplatnil v roku 2002, riadne v ňom pokračoval, preto navrhol, aby rozhodnutie súdu 1. inštancie odvolací súd ako vecne správny potvrdil.

8. Krajský súd ako súd odvolací, podľa ust. § 34 CSP, prejednal rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378,379 a 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Súd 1. inštancie dôsledne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

9. Podľa § 757 Obchodného zákonníka, pre zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností ustanovených týmto zákonom platia obdobne ustanovenia § 373 a nasl.

10. Podľa § 398 OBZ, pri práve na náhradu škody plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu; končí sa však najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.

11. Podľa § 397 OBZ, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

12. Z obsahu spisu nateraz vyplýva, že posledným právoplatným trestným rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.07.2013 sp. zn. 2T/2/2005 bol obžalovaný - žalovaný v tomto konaní V. F. Y. uznaný vinným z trestných činov sprenevery podľa § 248 ods. 1,4 písm. c) Trestného zákona a ods. 5 Trestného zákona a z trestného činu zneužitia účasti na hospodárskej súťaži podľa § 149 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Začo mu bol po zmene rozsudku odvolacím súdom NS SR uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri roky so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň mu bol uložený peňažný trest vo výške 1.000 eur a náhradný trest odňatia slobody jeden mesiac. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 10.12.2014. V rozsudku súd podrobne popísal protiprávne konania obžalovaného - skutky posúdené ako trestné činy z ktorých vyplýva, že vo všetkých skutkoch obžaloby uvedených v rozsudku konal žalovaný ako konateľ žalobcu a v rozpore so svojimi povinnosťami

vykonávať pôsobnosť konateľa s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami tejto obchodnej spoločnosti a nerešpektujúc obmedzenia konateľského oprávnenia, ktoré vyplýva z notárskej zápisnice spisanej dňa 23.09.1993 N.. W. D. - notárom v R.. Pričom v neprospech tejto obchodnej spoločnosti spôsobil škodu tejto obchodnej spoločnosti ako jej konateľ vo výške najmenej 14.110 984 Sk (468.398,86 eur, str. 30 rozsudku). V odôvodnení rozsudku je uvedené, že výška škody bola ustanovená znaleckými posudkami vykonanými v trestnom konaní.

13. Následne po podaní odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd svojim rozsudkom zo dňa 21.02.2017 zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove, čo sa týka výroku o treste a o spôsobe jeho výkonu a uložil obžalovanému - odsúdenému - žalovanému podmienený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov so skúšobnou dobou päť rokov a peňažný trest 1.000 eur.

14. Po podaní mimoriadneho opravného prostriedku zo strany odsúdeného - žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky svojim uznesením zo dňa 29.04.2019 odmietol dovolanie obvineného V. F. Y. voči rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.02.2017.

15. Z výpisu obchodnej spoločnosti žalobcu je zrejmé, že žalovaný pôsobil v minulosti ako štatutárny zástupca - konateľ spoločnosti žalobcu.

16. Z notárskej zápisnice zo dňa 23.09.1993 spisanej notárom N.. W. D. sp. zn. N/XXX/XX boli vymedzené - obmedzené konateľské oprávnenia žalovaného v spoločnosti žalobcu.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejednáva vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený, ale aj povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

18. Odvolací súd v konaní relevantne posudzuje konkrétne dôvody uvádzané v odvolaní, a to či bol zistený skutkový stav správne a úplne a či sa aplikovali správne príslušne právne predpisy, pričom v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS/78/2005).

19. Odvolací súd sa zaoberal námietkou žalovaného, týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdom prvej inštancie, ktorý považoval za arbitrárny, a taký, ktorý mu bráni použiť argumenty v odvolacom konaní, vzhľadom na rozsah odôvodnenia tohto rozhodnutia. Odvolací súd však toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je síce stručné, ale riadne odôvodnené. Z rozhodnutia riadne vyplýva čo bolo predmetom konania medzi stranami sporu, z akých skutočností vychádzal súd prvej inštancie a k akým právnym záverom dospel. Je pochopiteľné, že súd prvej inštancie, ktorý mal prerušené konanie za obdobie od 24.09.2008.do právoplatného skončenia trestného konania voči žalovanému, oboznámil sa s obsahom rozsiahleho spisového materiálu v trestnom konaní, v ktorom boli vykonané dôkazy na návrh tak žalobcu ako spoločníka, ktorý od počiatku založenia tejto spoločnosti figuruje v tejto pozícii, tak aj na návrh obžalovaného, ktorým v civilnom konaní je samotný žalovaný. Skutočnosťami, na základe ktorých dospel súd prvej inštancie k sume, na ktorú zaviazal žalovaného, sú tými skutočnosťami, ktoré v podobe skutkových viet sa ocitli v poslednom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1TdoV/2/2018 a z týchto skutkov, ktorých sa dopustil žalovaný ako konateľ žalobcu, bolo rozhodnuté o vine, o treste a ustálená bola vlastne aj výška škody.

20. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalobcu (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 449/2015).

21. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na ochranu vyžaduje, aby súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa vysporiadal so skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie skutkovo a právne významné (ZSP 56/2008).

22. Ďalšou námietkou bola tá okolnosť, že spoločník spoločnosti BANDER, spol. s r.o., pán R., nebol konateľom spoločnosti a nemohol uplatňovať tento nárok riadne. S týmto tvrdením sa nemôže odvolací súd stotožniť, keďže práve spoločník obchodnej spoločnosti, čo vyplýva z Obchodného registra v súdnom spise na č. I. 420 je tým, ktorý je de facto majiteľom spoločnosti, čiže tým, komu, ako vyplýva zo skutkových viet trestného senátu Najvyššieho súdu SR vznikla škoda na majetku tam bližšie uvedených a práve tento pôsobil nielen ako spoločník, ale aj ako konateľ od roku 2003. Ak by aj nepôsobil v pozícii konateľa spoločnosti, z Obchodného zákonníka postavenie spoločníka jasne dáva odpoveď na to, že je osobou aktívne legitimovanou, ktorá môže uplatniť nárok za spoločnosť. Túto pozíciu evidentne mal, to znamená, nemožno považovať vystupovanie pána. R. v trestnom konaní posúdiť ako vystupovanie fyzickej osoby, čo tvrdí žalovaný v odvolaní, ale ide o spoločníka spoločnosti, ktorej škoda vznikla.

23. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že tento nárok nebol uplatnený včas a riadne a z toho dôvodu je premlčaný, keďže je potrebné škodu uplatniť zo strany poškodeného najneskôr do ukončenia vyšetrovacieho konania, v súdnom spise je listinný dôkaz, z ktorého vyplýva, že práve pri výsluchu p. R. z 23.11.2001, vykonaného na Krajskom úrade vyšetrovania PZ v C., na záver tohto výsluchu na str. 6 tejto zápisnice je zrejmé, že sa pripája k trestnému konaniu aj s nárokom na náhradu škody, ktorú v tom čase aktuálne vyčíslil na sumu 32.000 000 Sk. Žalobca následne dňa 13.06.2008 podal žalobu na sumu 16.041 361 Sk, t.j. 532.475,63 eur, o ktorej konajúci súd rozhodoval.

24. Poškodený je povinný označiť dôvod, ktorý zakladá nárok na náhradu škody, čo znamená, že je povinný uviesť, že trestným činom, ktorý je predmetom trestného konania a pre spáchanie ktorého je obvinený stíhaný mu bola spôsobená konkrétna škoda a zároveň žiada, aby o jeho nároku na náhradu škody bolo rozhodnuté v adhéznom konaní. Zákon však požaduje, aby poškodený uviedol aj výšku uplatneného nároku na náhradu škody, ktorou je následne súd pri rozhodovaní viazaný. Z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že pre splnenie tejto podmienky postačuje, aby poškodený uviedol aspoň minimálnu výšku spôsobenej škody, resp. uviedol údaje, z ktorých je výška nároku na náhradu škody zrejmá (pozri R11/1967)..

25. Ak poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom a v tomto začatom konaní riadne pokračoval, premlčacia lehota sa zastaví a v priebehu tohto konania neplynie. Po skončení trestného stíhania, v ktorom nedošlo k uloženiu povinnosti nahradit' uplatnenú škodu a poškodený bol vyrozumený o skončení stíhania, beh premlčacej doby pokračuje (R 31/1974). (rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 22. decembra 1983, sp. zn. 5 Cz 27/83, R 29/1985).

26. To znamená, že aj otázka konkretizácie výšky škody zo strany žalobcu z vyššie uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR je zrejmé, že pokiaľ by aj pri uplatnení náhrady škody voči obvinenému a už teraz aj odsúdenému žalovanému uplatnil čo i len minimálny nárok na náhradu škody, je nárok na náhradu škody uplatnený riadne a včas, keďže je logické, že až vykonaným dokazovaním bolo ustálené, akých nezákonných skutkov sa žalovaný dopustil, v akom rozsahu a v akej konkrétnej výške. Ako svoj nárok poškodený preukáže je predovšetkým závislé od povahy spôsobenej škody. Môžu to byť rôzne listinné dôkazy pokladničné doklady, či znalecké posudky, ktoré boli v rámci trestného konania vypracované a predložené, boli vlastne základom pre rozsudok v trestnom konaní.

27. Civilný súd je v konaní viazaný rozhodnutím trestného súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Ustanovenie § 193 Civilného sporového poriadku sa zdá byť pomerne jasné a zrozumiteľné. Vyslovenie povinnosti obžalovaného (škodcu) na náhradu škody spôsobenej trestným činom priamo v odsudzujúcom trestnom rozsudku je pomerne výnimočné. Trestné súdy v adhéznom konaní o nároku poškodeného totiž spravidla rozhodujú tak, že poškodeného s jeho nárokom v zmysle ustanovenia § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkazujú na civilné konanie.

28. V civilnom konaní o náhradu škody je právoplatný odsudzujúci rozsudok často kľúčovým dôkazom, ktorý sa vzťahuje tak k základu uplatneného nároku, ako aj k výške žalovanej sumy. V praxi sú časté situácie, keď sa škodca (právoplatne odsúdený v trestnom konaní) v civilnom konaní snaží spochybňovať svoju vinu preukázanú v trestnom konaní, prípadne výšku škody spôsobenej jeho protiprávnym konaním.

29. Civilný súd by mal takýmto tendenciám škodcu zamedziť a nemal by sa nechať vťahovať do situácie, v ktorej bude bezdôvodne vykonávať dokazovanie najmä vo vzťahu k základu nároku (v niektorých prípadoch aj vo vzťahu k výške škody) ustálenému vo výroku právoplatného odsudzujúceho rozsudku.

30. Takýto postup civilného súdu má oporu v ustanovení § 193 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého: „Súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal.“

31. Ústavný súd sa zaoberal sťažnosťou sťažovateľky - škodcu, ktorá bola právoplatným trestným rozsudkom uznaná za vinnú zo spáchania trestného činu sprenevery podľa ustanovenia § 248 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Vo výroku trestného rozsudku bolo ustálené, že poškodenému - žalobcovi bola uvedeným trestným činom spôsobená škoda. Žalobca bol so svojim nárokom na náhradu škody odkázaný na civilné konanie (Nález Ústavného súdu SR zo dňa 29.05.2014, sp. zn. III. ÚS 507/2013).

32. Prvostupňový súd žalobe poškodeného na náhradu škody vyhovel. Najvyšší súd SR ako odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Oba súde v súlade s ustanovením § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti § 193 Civilného sporového poriadku) vychádzali z toho, že základ nároku bol vo výroku trestného rozsudku ustálený, a preto v tomto smere nevykonávali dokazovanie.

33. Sťažovateľka proti rozsudku Najvyššieho súdu SR podala ústavnú sťažnosť, v ktorej okrem iného namietala, že odvolací súd sa v odvolacom konaní nevysporiadal s jej námietkou o tom, že v civilnom konaní neboli preukázané predpoklady vzniku jej zodpovednosti za škodu.

34. Ústavný súd SR námietku sťažovateľky vyhodnotil ako nedôvodnú a konštatoval: „V civilnom konaní si konajúci súd nemôže urobiť úsudok o tom, či boli naplnené znaky skutkovej podstaty určitého trestného činu. [...] Objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu sprenevery je daná okrem iného prisvojením si cudzej veci. Následkom protiprávneho konania musí byť vznik škody (... a spôsobí tak na cudzom majetku škodu...). [...] Ak teda okresný súd v trestnej veci právoplatne rozhodol o tom, že sťažovateľka spáchala trestný čin sprenevery, potom záväznosť jeho rozsudku pre súde v civilnom konaní podľa § 135 ods. 1 OSP znamená aj záväznosť v otázke existencie zavineného protiprávneho konania sťažovateľky, vzniku škodlivého následku a príčinnej súvislosti medzi nimi. [...] Ak za daných okolností krajský súd a najvyšší súd v konaní o náhradu škody vychádzali zo skutkových a právnych záverov plynúcich zo súvisiacej trestnej veci, nemožno podľa názoru ústavného súdu ich postoj nič vyčítať, pretože podľa § 135 ods. 1 OSP závery trestného konania boli civilné súde povinné rešpektovať. Uvedený záver by platil aj v prípade, že by sa v civilnom sporovom konaní krajský súd a najvyšší súd so závermi z trestnej veci nestotožňovali.“

35. „Pokiaľ je v odsudzujúcom trestnom rozsudku uvedená výška škody ako kvalifikačný moment (škoda veľkého rozsahu, škoda nie nepatrná, značná škoda a pod.), aj keď je vo výroku rozsudku škoda presne vyčíslená, súde v občianskom súdnom konaní sa touto časťou rozsudku necítia byť viazané. Túto úvahu treba považovať za správnu, pretože nie je v rozpore s požiadavkou vyjadrenou v ustanovení § 135 O. s. p.“ (R 27/1977)

36. Podľa týchto názorov: „Ústavný súd SR sa v náleze síce výslovne otázkou viazanosti civilného súdu výškou škody nezaobrá, avšak tento nález je postavený na rešpektovaní princípu právnej istoty, ktorému zodpovedá v rámci viazanosti civilného súdu znakmi skutkovej podstaty trestného činu nie len otázka, kto je škodcom, ale aj výška škody. Opačný názor je v rozpore s princípom právnej istoty, že poškodenému bola spôsobená minimálne takáto škoda.“ nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 23.11.2011, sp. zn. I. ÚS 269/2011

37. Civilné súde sú viazané právoplatným odsudzujúcim rozsudkom vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia páchatel'a a trestným súdom boli zistené - to platí aj o zistení vzniku škody u poškodeného v dôsledku protiprávneho konania páchatel'a (o zistení zavineného protiprávneho konania, škody a príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody).

38. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola ustálená otázka rozsahu viazanosti civilného súdu trestným rozsudkom a to nielen pokiaľ ide o výšku škody, ale aj pokiaľ ide o vznik, resp. spôsobenie škody

ako základného predpokladu zodpovednosti za škodu, t. j. súd rozhodujúci v civilnom konaní o náhrade škody spôsobenej trestným činom, je viazaný právoplatným odsudzujúcim rozsudkom trestného súdu (jeho výrokovou časťou), a to vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia páchatela za tento trestný čin (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cz 16/1992 z 29. apríla 1992 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 35/1993; uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17. mája 2012 1Obdo/41/2011; rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. júna 2016, sp. zn. 3Obdo/18/2015; uznesenie Najvyššieho súdu SR, zo dňa 29. novembra 2018, sp. zn. 8Cdo(82/2018). Uvedená ustálená prax dovolacieho súdu bola aprobovaná aj rozhodnutiami Ústavného súdu SR (nález Ústavného súdu SR z 23. 11. 2011, sp. zn. I. ÚS 269/2011-55; nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 507/2013 zo dňa 24. 4. 2014).

39. Odvolací súd chce teda zdôrazniť, že pochopiteľne súd prvej inštancie postupoval v súlade s výsledkami trestného konania, pre účely ktorého aj prerušil konanie, keďže žalobca ako poškodený subjekt uplatnil svoj nárok v civilnom konaní potom, čo uplatnil nárok v rámci vyšetrovania v trestnom konaní v roku 2001 a následne v roku 2008 podal žalobu o náhradu škody samostatnou žalobou bez toho, aby čakal na skončenie trestného konania, v rámci ktorého pôvodne uplatnil nárok na náhradu škody. Výslovne v trestnom konaní uviedol, že nepožaduje už rozhodovať o nároku na náhradu škody v rámci adhézneho konania, keďže tento svoj nárok v priebehu prebiehajúceho trestného konania uplatnil samostatnou žalobou.

38. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/43/2010: „Ak nedošlo v trestnom konaní k uloženiu povinnosti nahradit' poškodenému uplatnenú náhradu škody, má poškodený možnosť uplatniť si nárok na náhradu škody v civilnom súdnom konaní v premlčacej dobe, ktorej beh pokračuje po skončení trestného konania, o ktorom bol ako poškodený upovedomený, až do jeho úplného vyčerpania. Poškodený v konaní riadne pokračuje aj vtedy, ak po skončení trestného konania v primeranej dobe pokračuje v civilnom súdnom konaní. Určenie tejto primeranej doby bude vždy otázkou posúdenia okolností jednotlivého konkrétneho prípadu.“

39. Ak poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom a v tomto začatom konaní riadne pokračoval, premlčacia lehota sa zastaví a v priebehu tohto konania neplynie. Po skončení trestného stíhania, v ktorom nedošlo k uloženiu povinnosti nahradit' uplatnenú škodu a poškodený bol vyzrozmeneý o skončení stíhania, plynutie premlčacej doby pokračuje (R 31/1974).

40. Trestné konanie skončilo rozhodnutím Najvyššieho súdu SR 1TdoV 2/2018 z 29.04.2019, kedy bolo dovolanie žalovaného ako obvineného v trestnej veci odmietnuté. Najvyšší súd SR vychádzal vo svojom rozhodnutí z rozsudku Krajského súdu v Prešove 2T 2/2005 z 10.06.2013. To znamená, že nárok bol uplatnený žalobcom v rámci vyšetrovacích úkonov vyšetrovateľa, následne v tomto uplatnenom nároku pokračoval v rámci trestného konania, až do podania samostatnej žaloby, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie práve napadnutým rozsudkom v tomto konaní. Preto odvolací súd dospel k záveru, že námietka žalovaného o premlčanom nároku alebo o neuplatnení nároku riadne a včas za nedôvodnú a považuje to istým spôsobom aj za účelové tvrdenie. Navyiac je potrebné skonštatovať, že žalovaný ako obžalovaný v trestnej veci v celom tom konaní od roku 2005 až do roku 2019, kedy konanie skončilo, bol účastníkom trestného konania, bol právne zastúpený, uplatňoval svoje nároky a trestný súd aj vykonával rozsiahle dokazovanie v rátanie znaleckých posudkov, práve z týchto bola potom ustálená výška škody, ktorá vznikla žalobcovi.

41. Odvolateľ v odvolaní neuviedol nevykonanie takého dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, nakoľko iba takúto skutočnosť možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

42. Z týchto dôvodov aj odvolací súd pristúpil k posúdeniu odvolania žalovaného tak, aby posúdil rozsudok súdu prvej inštancie v širších súvislostiach, keďže nepochybne ide len o pokračovanie sporu, ktorý začal trestným stíhaním voči žalovanému, ktorý bol účastníkom tohto konania, výsledok konania v trestnom konaní je mu známy, skutkové vety svedčia o jeho vine a rozsah je tam ustálený. Navyiac súd

prvej inštancie poukázal aj na ustanovenia Obchodného zákonníka, ktoré uvádzajú plynutie premičacích dôb v súlade s týmto inštitútom v bode 6 rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ je nutné aj zdôrazniť, že súd prvej inštancie sa zaoberal všetkými atribútmi zodpovednosti za škodu vo svojom rozhodnutí, ktoré sú jasne a výstižne uvedené v bodoch 9, 10, 11 a 12. Zároveň sa vysporiadal aj s otázkou náhrady škody v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka s poukazom na obranu žalovaného, že v čase, kedy malo dôjsť ku skutkom, ešte Obchodný zákonník neriešil otázku vzťahu konateľa a štatutárneho zástupcu obchodnej spoločnosti, no napriek tomu už v tom čase sa analogicky používali ustanovenia Obchodného zákonníka, aj keď to výslovne v § 261 Obchodného zákonníka uvedené nebolo. Atribúty náhrady škody vo vzťahu k žalovanému sú v podstate totožné tak v Obchodnom, ako aj Občianskom zákonníku, kde sa vyžaduje protiprávne konanie, vznik škody a jej výška, príčinná súvislosť a zavinenie.

43. Z týchto dôvodov považoval odvolanie žalovaného za nedôvodné.

44. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasnený skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania (Ruiz Toria c. Španielsko z 09.12.1994, séria A č. 303-A, str. 12, § 29). Ústavný súd SR vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto pre rozhodnutie vo veci samej boli bez významu.

45. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil v celom rozsahu, okrem výroku II., voči ktorému odvolanie podané nebolo podľa ust. 387 ods. 1, 2 CSP.

46. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom k tomu, že žalovaný v odvolacom konaní úspech nemal, žalobca naopak bol úspešný v odvolacom konaní, preto rozhodol tak, že priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalovanému.

47. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).